

Poliittisesti ja industria-
lisesti yhdistyneen köy-
hällistön voimaa ei mi-
kään mahtia maailmassa
voi kukistaa.

TOVERI

LÄNNEN SUOMALAISEN TYÖVÄESTÖN ÄÄNENKANNATTAJA
ORGAN OF THE WORKING CLASS IN THE WESTERN STATES. THE ONLY SOCIALIST DAILY IN THE WEST

No. 225

Lauantaina, Syysk. 28 P. — Saturday, Sept. 28.

1918.—YHDESTOISTA VUOSIK.—VOL. XI

Rumaniassa talonpojat uh- kaavina

(True translation filed with the Postmaster
at Astoria, Ore., Sept. 28, 1918, as required
by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Roma, syysk. 28 p. — Ti-
länne Rumanian, tänne tulle-
den tietojen mukaan on tullut
pelottavaksi keskusvalloille. Ru-
manian talonpojat, jotka ovat
saaneet innoitusta liittoutuneiden
maiden saavuttamista voi-
toista, ovat ruvenneet avoimesti
vastustamaan saksalaisia ja itä-
valtalaisia sotilasmahtia. Paikallisia
mellakoita on tapahtunut
useissa eri paikoissa ja Ruma-
nian hallitus on lähettänyt asia-
miehiä Berliiniin ja Vientiin, tar-
kotuksella saada aikaan lieven-
nystä Itävallan hallintotoimenpi-
teissä. Rumanian hallituksen
kerrotaan tuoneen esille, että
jos sen pyyntöön ei suostuta,
niin se ei voi menä takuuseen
järjestyksen ylläpitämisestä eikä
versien mellakoiden estämisestä.

Mennoniittien jumalan- palvelus keskey- tettiin

(True translation filed with the Postmaster
at Astoria, Ore., Sept. 28, 1918, as required
by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Albany, Ore., 27 p. syysk. —
Täälläkin kaunin suojeluseu-
voston haastettua menonniitti-
siirtolaan kirkkoon jäsenet
kuulusteltaviksi ja haasteen lai-
minlyövä meni kaunin viran-
omaisten muodostama erikoinen
komitea uskonlahkon kirkkoon,
jossa menonniittit viettivät ru-
koushetkensä ja vaativat jäseniä
kuulusteltaviksi, ilmoittaen, että
kuulustelu toimitetaan joko kir-
kossa taikka kaunin oikeustal-
lolla. Tämän johdosta myöntä-
vät menonniittit lähtemään kaunin
oikeustalolle kuulusteltaviksi,
jonne he menivät kaunin viran-
omaisten saattamina. Oikeus-
ustalolla kysyttiin siitä miksi
he eivät olleet innokkaimmin
ottaneet osaa vapauslainabondien
lunastamiseen kävi selville,
että jotkut seurakuntalaiset oli-
vat ostaneet bondeja, mutta e-
nenmistö ei ollut tehnyt sitä,
eivätkä he empien sanoa, ettei-
vät he lainaa rahojaan sotatar-
kuksiin. Eräältä kysyttiin,
eikö hän asella suofelisi tötär-
tään jos tämä joutuisi sellaisen
raiskaalien käsiin kuin hunnien
on kerrottu menetelleen monien
naisten ja tyttöjen kanssa, vas-
tasi hän, ettei hän missään ta-
pauksessa vuodattaisi ihmis-
verta.

Kuulustelussa kävi selville, et-
tei tämän uskonlahkon jäsenet
hyväksy aseitten kantamista, ei-
väkään osa yleiseen politiikkaan.
He eivät äänestä, eivät
suostu istumaan lautakunnan jä-
seninä, kuin evokkaan virkoita.
Muuan kirkkokunnan virkailija
myöntäviään äänestäneensä
muutaman kerran kysyttäessä
milloin se oli taaphtunut vastasi:

"Minä viimeksi äänestin Wil-
sonia viime vaaleissa, koska hän
lupasi pitää meidät erossa so-
dasta, mutta jumala auttakoon
minua, etten lankeaisi koskaan
äänestämään."

Kirkkokunnan jäseniä keho-
tettiin ottamaan osaa vapaus-
lainabondien myyntiin omassa
keskuseudessaan, mutta siitä käy-
ki kieltäytyivät. He lupasivat
laskea puheilleen bondien asia-
miehiä milloin vain halutaan,
mutta muuta he eivät myöntä-
neet.

Preussin sotaministeri "kui- tannut."

(True translation filed with the Postmaster
at Astoria, Ore., Sept. 28, 1918, as required
by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Köpenhamina, syysk. 28 p. —
Berliinistä lännetään tänne,
että Preussin sotaministeri, ken-
raali von Stein, on eronnut toi-
mestaan. Häntä kansa vihasi
katkerasti.

SOTAUUTISIA

(True translation filed with the Postmaster
at Astoria, Ore., Sept. 28, 1918, as required
by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Brittiläiset ottaneet yli 10,000
vankia.
Lontoo, syysk. 28 p. —
Brittiläisten eteneminen Cam-
brain rintamalla jatkuu tyydyttä-
västi, tiedottaa kenraali Haig
tänään. Yli 10,000 vankia ja e-
nemmän kuin 200 tykkiä on sa-
tu viholliselta.

Toinen brittiläinen armeija al-
koi hyökkäyksen Flanderissa tä-
nä aamuna yhdessä belgialaisen
armijan kanssa.

Brittiläiset voisivat valloittaa
Cambrian millä hetkellä hyvä-
n, mutta sitä he eivät tee, koska
tietävät saksalaisten miinottu-
neen siellä kaksi suurta tunnelia
ja valmistaneen muita ansoja.

Saaneet melkoisen saaliin.
Amerikkalaisten rintamalta.
Ranskassa, syysk. 28 p. — Hyö-
kätessään vihollista vastaan
Maasin ja Argonnen metsän vä-
lillä kenraali Pershingin joukot
saivat melkoisen määrän tykkei-
ä saksalaisilta Dannevoxin
seutuilla. He kaappasivat nel-
jä suuria, 210 millimetrin tyk-
kiä, 8 150 millimetrin tykkiä,
15 vallihautamörssäriä, 10 ken-
tätykkiä ja 34 kuularuksia.

Lontoo, syysk. 28 p. — Cham-
pagnen seutuilla vihollista vas-
taan hyökkäävät amerikkalais-
ranskalaiset joukot ovat ottaneet
enemmän kuin 6,000 saksalaista
vangiksi, kerrotaan Pariisista
Exchange Telegraphille tullees-
sa tiedonannossa.
Kiivas taistelu oli käynnissä
eilen amerikkalais-ranskalaisen
rintamalla Champagnessa ja
Verdunin luoteispuolella. Saksala-
iset kykenivät puolustamaan
asemaansa vielä eilen klo 2 ai-
kaan jälkeen puolenaivän
Montfauconissa, mutta kaiken
todennäköisyyden mukaan on
tuo varustus sen jälkeen joutu-
nut liittoutuneiden käsiin.

Ranskalaiset hyökkäävät.
Pariisi, syysk. 28 p. — Sota-
ministeriöstä eilen annettu tie-
don mukaan ranskalaisen tois-
sa päivänä Champagnessa alkaa
hyökkäys onnistunut hy-
vin. Pitkin koko hyökkäysrin-
tamaa, Suippe-joesta Argonnein
metsään saakka, ranskalaiset o-
vat loistavalla hyökkäysliikkeel-
lään valloittaneet viholliselta
kaikki sen pelottavat luja-
varustukset, edeten enemmän kuin
kolme mailia. Ranskalaiset ovat
valloittaneet Butte du Mesnilin,
Butte du Somainin, Butte du
Tahuren, sekä Tahuren, Rinon-
tin, Rouvroyn, Cernay-en Dor-
moisin ja Servon-Melzicourtin
kyliä. Yhteensä 7,000 saksalaista
ovat ranskalaiset ottaneet van-
giksi.

Eilen aamulla ranskalaiset
uudistivat hyökkäyksensä ja
huolimatta huonosta säästä, he
etenevät tyydyttävästi.

Lontoo, syysk. 28 p. — Ame-
rikalais-ranskalaiset joukot ovat
ottaneet hyökkäysliikkeensä en-
simäisenä päivänä enemmän
kuin 10,000 saksalaista vangeiksi
Rheinin ja Maas-joen välillä,
tiedotetaan Pariisista Exchange
Telegraphille. Amerikkalaisten
hyökkäysliikkeen tarkoituksena on
saattaa saksalaisten asema va-
ranalaiseksi Longuyon-Brieyn
rautakentillä samalla kun ran-
skalaisten hyökkäyksen tarkotuk-
sena on näistä sivusta hyök-
käämään St. Gobainia ja Che-
min des Damesia vastaan.

Amerikkalaiset ovat valloitta-
neet Charpentryn, joka on kaks-
si mailia pohjoiseen Varennesis-
ta, kertovat rintamalta eilen
tulleet tiedonnot.

Strummitza englantilaisilla.

Lontoo, syysk. 28 p. — Bal-
kanin rintamalta eilen saapuneiden
tietojen mukaan ovat Bul-
garian tunkuneet englantilaiset
joukot valloittaneet tärke-
istä merkityksestä olevan
Strummitza kaupungin. Beles-
hitza-vuoren harjanne on ko-
konaisuudessaan liittoutuneiden
käsiin. Uskubin otaksutaan
myöskin pian kukistuvan.
Liittolaisten joukot ovat kat-
kaisseet valtatien, jota myöten
Doiranin ja Monastirin välisel-
lä rintamalla oleville bulgaria-
(Jatkoa viidennessä sivulla)

Englannissa syy- tetään rautatie- lakkolaisia

(True translation filed with the Postmaster
at Astoria, Ore., Sept. 28, 1918, as required
by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Lontoo, 28 p. syysk. — As-
keisen Walesin rautatielakon
suhteen toimitetaan tutkintoa ja
sikäli kuin täällä uskotaan, voi-
daan lakon osottaa tarkotetun
ajamaan rauhanvaatimusta ja
lakon takana väitetään olleen e-
tupäässä "omantunnon tähden
sodan vastausta." Jotkut rau-
tatielaiset väittävät rauhankan-
nattajien salaisesti järjestäneen
lakkoa kuukausia.

Kapitalistisen tuotanto- tavan ansio sekä

(True translation filed with the Postmaster
at Astoria, Ore., Sept. 28, 1918, as required
by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Polttoainehallitus on vast-
ikään ilmoittanut, että maata
uhkaa tänä talvena kahdeksan-
kymmenen viiden miljoonan
tonnin hiilenvajaus. Sellainen
suunnaton hiilenpuute, ajalla
jolloin lukuisat hiilikaivannot
seisovat, tuntuu anteeksianta-
mattomalta. Mutta tuotannon
ollessa kapitalistisella perus-
teella, ei mitään muuta voida
odottaa.

Kun Washingtonin valtion
kaivantoparoneilta esim. on
tiedusteltu syytä siihen, miksi
he seisottavat kaivantojaan, tie-
tään siten varmaan pahenta-
vansa asemaa, ovat he selittä-
neet, että eivät saa hienoksi
lauhautunutta hiiltä kaupaksi.
Sangen omituinen tilanne! Kai-
voskapitalistit eivät saa halua-
maansa voittoa kaikesta hiilestä,
kun se laadultaan on kelpa-
amatonta, kaivokset seisovat,
työläiset kaivoksilla ovat jouten
ja kansa kärsii hiilen puutteesta!

Mutta muuten ei voi olla lai-
ta kun tuotanto tapahtuu hiili-
paroonien voimalla, eikä hiilen
tarvitsijain tarvetta varten. Hiil-
lparoonit selittävät yksinkertai-
sella, että ellette osta kaikkia
hiilenroskia, niin ette saa mi-
tään.

Hiilikaivantojen valtion haltuun
ottaminenkin auttaisi paljon.
Silloin voitaisiin järjestää asiat
sitä, että tehtaat jotka voivat
käyttää hienoa hiiltä olisivat
pakotetut käyttämään sitä. Jos
varsinkin kaikki tuotantolaitok-
set olisivat valtion hallussa, niin
silloin voitaisiin järjestää niin,
että mitään hiilipulaa ei tulisi,
sillä työvoimasta ei hiilentuotan-
nossa suinkaan ole puutetta, e-
dellyttäen että sillä alalla mak-
setaan kunnolliset palkat, taat-
aan pysyväinen työ ja sellaiset
elinedot, että ei kaivannollis-
ta miehiä murhata joutakun ker-
toja vuodessa, kuten yksityis-
kapitalistien hallitessa kaivan-
toteollisuutta tapahtuu.

Valtion omistusoikeus ei kui-
tenkaan ratkase pulmaa, mutta
lieventäisi se suurinta hätää.
Vain kansanvaltaisen tuotannon
hoito tarvetta varten, s. o. so-
sialistinen tuotantotapa kyke-
nee ainaaaksi rakaisemaan tä-
mäinkin pulman, kuten kaikki
muutkin yhteiskunnalliset pul-
mat, joiden ratkaisu kapitalis-
mille on sula mahdottomuus.

Miljoneeri syytteessä vakoilusta

(True translation filed with the Postmaster
at Astoria, Ore., Sept. 28, 1918, as required
by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Pittsburg, Penn., 27 p. syysk.
Monimiljoneeri Charles F. Ban-
ning vangittiin täällä syytetti-
nä Saksan vakoilutöön tekemi-
sistä ja propagandan levittämi-
sistä läntisessä Pennsylvaniassa.
Banning on kansalaistutettu.

Satoja miljoonia vaadi- taan lisää

(True translation filed with the Postmaster
at Astoria, Ore., Sept. 28, 1918, as required
by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Washington, D. C., 27 p.
syysk. — Kongressille esitettiin
tänään laivastoministerin a-
nomus \$125,497,960 suuruisen
lisä-määrärahan myöntämisestä
menoihin tämän varainhoitovuoden
loppuun saakka. Suurin men-
oerä, \$28,500,000 vaaditaan har-
jotuskasarmien rakentamiseen;
laivojen uusiin tykkeihin \$26-
529,464; ampumatarpeisiin \$24-
121,000; muihin tarpeisiin tyk-
istölle \$11,603,124 ja rekrytyt-
tien pukeamiseen 15 mill. dolla-
ria. \$5,200,000 suuruisia ylipäi-
näästä määrärahaa niinkään
anotaan "Brooklynin ja Mare
Islandin laivastoasemien sairaal-
oille.

Kaikki anottut varat vaaditaan
ennenmyin myönnettävien lisäksi.

Protesteeraavat kiellon johdosta

(True translation filed with the Postmaster
at Astoria, Ore., Sept. 28, 1918, as required
by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Washington, syysk. 28 p. —
Neliän johtavan rautateiden työ-
läisten veljesliiton presidentit o-
livat toissa päivänä rautateiden
vitirehtöörin McAdoon puheil-
la protesteerataksena sitä hänen
asetettain antamaansa määräys-
tä vastaan, jolla hän kielsi rau-
tateiden työläisiä ja virkailijaita
ottamasta osaa poliittiseen toi-
mintaan. He sanoivat olevansa
sitä mieltä, että tällä määräyk-
sellä heiltä otetaan pois heidän
luonnollisia oikeuksiaan, joita he
joillakin paikkakunnilla voivat
käyttää suofelלקסue etuajan.

Herra McAdoo selitti, että
koska rautateiden työläiset ovat
nyt hallituksen palveluksessa,
niin on välttämätöntä että he
pysyvät erossa sekä yksilöinä
että joukkona poliittisesta toi-
minnasta, jotta voitaisiin vält-
tää se vaara, että hallitus käy-
ttäisi niin suurta työläisten jouk-
koa hyödyksi puolueelleen.

Sanomalehden toimitus julistettiin syyliseksi

(True translation filed with the Postmaster
at Astoria, Ore., Sept. 28, 1918, as required
by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Philadelphia, 27 p. syysk. —
Viisi Philadelphia Tagblattin
toimituskunnan jäsentä, jotka o-
vat olleet oikeudessa turkitta-
vina vakoilulain rikkomisesta,
julistettiin syyliseksi. "Syytett-
vä" vaativat uutta oikeuden kuu-
lustelua ja saivat luvun olla e-
delleen vapaalla jalalla takuuta
vastaan.

TULVA TEHNYT TUHOA JUNEAUSSA.

Juneau, Alaska, 26 p. syysk.
—Kaupunki on kärsinyt rankka-
sadeita seuranneesta tulvasta.
Lähiseuduilla puot ovat painu-
neet yli ääriäitten ja tulva on
viennyt taloja. Hallituksen o-
mistaamissa hospitaaleissa hoidet-
tavana olleet potilaat olivat
vähällä menettää henkensä ke-
lastuen töin tuskin kun tulva
vei sairaalarakennuksen. Suuria
vuokratuloja on viritä viennyt.
Gastineau Hotellista, joka on
rakennettu sementistä, on a-
sukkaat lähteneet pois. Rakennus
— muutoin Alaskan suurin
hotellirakennus — on oystvissä
vähällä menettää viereinen Batho
vuokratulo kuskut. Sähkövoim-
laitos on tulvan tähden joutunut
eräkkäntöön ja kaupungis-
sa vallitsee pimeys.

NAISET EIVÄT TULE SAA- MAAN ÄÄNIOIKEUTTA

Washington, syysk. 28 p. —
Että lakiehdotus koskeva ääni-
oikeuden antamista naisille, tu-
lee kumotuksi senaattissa, jos
siellä siitä äänestetään tämän
istutokauden aikana, siitä pääs-
tiin varmuuteen tänään kun se-
naattori Bennett, Etelä-Caroli-
nasta, pitäessään senaattissa en-
simäistä puhettaan, vastusti
mainittua lakia.

Suffragetit ovat hämmästyk-
sissään Bennettin ottaman kan-
nan johdosta, sillä he ovat aina
pitäneet häntä kuuluvana niiden
31 demokraatin joukkoon, jotka
kannattavat tuota lakiehdotusta.

Lenin palauttanut Venäjän säännölli- siin oloihin

(True translation filed with the Postmaster
at Astoria, Ore., Sept. 28, 1918, as required
by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Amsterdam, 27 p. syysk. —
Venäjän bolshevikihallitus on
lakkauttanut erikoistilan, joka
julistettiin Leninin vastaan teh-
dyn murhayrityksen ja vasta-
vallankumouksliikkeen johdosta,
niin kertoo Moskovassa ilmes-
tynyt Mir-lehti. Soviettien kes-
kusneuvoston kokouksessa Leni-
n on selittänyt hartaimmin
toivovansa säännöllisiin oloihin
paluamista.

Ufassa muodostettu Venäjän porvarillinen hallitus.

Washington, D. C., 27 p.
syysk. — Takäläisen Venäjän
lähetystö on virallisesti ilmoit-
tanut, että Ufassa on muodos-
tettu yleinen koko Venäjän hal-
litus, jonka toimeenpanevaan
hallituskomiteaan (kapinettiin)
kuuluvat Avskentjeff, Tshakov-
sky, Astroff, Vologodsky ja
Boldireff, joka viimeainittu
kenraali toimii sotaministerinä.
"Uuden hallituksen ohjelman
pääkohdat ovat:

Pysyvä sodassa Saksaa vas-
taan.

Hyväksyä ajatukset erota liit-
tolaisista.

Kieltää hyväksymästä Brest-
Litovskin rauhansopimusta.

Jatkua sodankäyntiä yhdessä
tsekkiläis-slovakien kanssa Sak-
sa ja Saksan liittolaisia vas-
taan.

Hallintokomitea katsoo edus-
tavansa viimeistä perustuslaki-
konventionia ja katsoo itsensä
Venäjän väliaikaisen hallituksen
senaattiksi.

"Valtakunnan edustajakokouk-
sessa" Ufassa olivat edustettuina
entisen perustuslakikonvent-
sionin jäsenet (bolshevikkeja lu-
kumattamatta) Siperian väli-
aikaisen hallituksen edustajat,
sosiaalivallankumouksellisten jär-
jestöjen, "kansan vapauden lii-
ton" ja "renaissance ryhmän"
edustajat.

Sen johdosta, että yhteys itä-
Venäjältä läntisiin maihin on
katkaistuna ei Ufassa perustet-
tu hallitus ole voinut enen-
min toimenpiteistä ilmoittaa.
Omskissa sijaitsevan Siperian
väliaikaisen hallituksen virkaa
tekevä ulkomaanministeri Gol-
ovtshoff on tänne Venäjän lähe-
tystölle ilmoittanut, että Sipe-
riassa on toimitettu asevelvolli-
suuskutsun perusteella ke-
rätty 200,000 mieheen nouseva
sotajoukko, jota johtamaan on
30,000 suuruisen joukko upsee-
reita.

Tsekkiläis-slovakien päällikkö anoo apua.

Vladivostok, 24 p. syysk. —
Kenraali Gaida, tsekkiläis-slo-
vakien komentaja on täällä se-
littänyt, että jos hänelle toimit-
tetaan liittolaisten sotaväkeä
kolme divisioonaa niin hän ky-
kenee pitämään bolshevikkeja vas-
taan nykyisen sotarintaman sik-
si kunnes Siperiassa venäläiset
voivat järjestää tarpeeksi suu-
ren armeijan, jota kenraali Died-
richs ja kaksi tsekkiläis-slovakien
kenraalia parhaalla järjes-
tävät. Vladivostokin ja Omskin
väliaikaisen hallitusten välillä
vallinneet erimielisyydet on so-
vitettu ja yhteys molempien vä-
lillä saatu aikaan. Kenraali Hor-
wath tulee jälleen läämään
Manchuriassa itä-Kiinan rauta-
tien tiirehtööriksi.

Amerikan konsuli Poole Tuk- holmassa.

Tukholma, 27 p. syysk. — A-
merikan konsuli Poole on saap-
unut Moskovasta tänne. Hän
lähti virastaan vasta sen jäl-
estä kun oli lähettänyt virkamiehi-
sä edellään rajan yli. Poole ei
ollut halukas jäämään pitem-
mälle Venäjälle toimimaan liit-
tolaisen asian eduksi bolshevi-
kien taholta "uhkaavaa vaaraa"
vastaan, ja koska hänellä oli
suojeltavanaan useita ranskalai-
sia sekä englantilaisia virkaili-
joita.

Kolme viikkoa taaksepäin al-
koivat lättiläiset punakartilaiset
(Jatkoa viidennessä sivulla)

SÄHKÖSANOMATIETOJA

(True translation filed with the Postmaster
at Astoria, Ore., Sept. 28, 1918, as required
by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Kaiserin henki vaarassa.

Geneve, syysk. 28 p. — Tä-
ne saapuneet tiedot kertovat
Saksan kaiserin olleen piilossa
eräällä kellarissa Mannheimissa
kun liittoutuneiden ilmailijat as-
kettain pommittivat mainittua
kaupunkia.

Kaiseri oli lähtenyt Rheinin
varrella oleviin kaupunkkeihin
rauhottamaan kansaa, joka oli
tullut levottomaksi liittoutuneiden
armeijain ilmailijain niihin
tekemien hyökkäysten johdosta
ja sattuihin niin, että Mannhei-
miin tehtiin hyökkäys juuri sil-
loin kun kaiseri oli siellä. Useita
pommeja putosi lähelle sitä
kellaria, missä kaiseri oli piilos-
sa.

Kansa rauhatonna Turkissa.

Lausanne, Sveitsi, syysk. 28
p. — Kansan keskuudessa Kon-
stantinopolissa on mieliala siinä
määrin kiihdyksissä, kerro-
taan Lausanneen Gazetelle sieltä
tulleessa tiedonannossa, että
jälleen on liikkeellä huhuja, joi-
den mukaan Turkin hallitus tule-
lee tekemään yrityksen erikoisen
rauhan aikaansaamiseksi liittou-
tuneiden kanssa.

Sanotaan itse sulttaankin
suosivan erikoisrauhaa, jos vaan
olisi mahdollista saada tyydyttä-
vät ehdot liittoutuneilta.

Chile takavarikoinut saksalaisia laivoja.

Santiago, Chile, 28 p. syysk.
—Chilen viranomaiset takavari-
koivat neljä tai viisi saksalaista
laivaa, jotka ovat maanneet Chi-
len satamissa. Takavarikon sa-
nottiin tapahtuneen "varotoi-
menpiteenä". Laivojen miehet
eivät vrittäneet rikkoo laivoja.
Höyrylaiva Westfalen takavari-
koitiin Valparaison satamassa,
jossa Westfalenille meni ristijä-
liä Zentenolta lähetetty meri-
sotilasjoukko. Samaan aikaan
Chilen merisotilaat valtasivat
Antofagastan satamassa höyry-
laivat Memphisin ja Abnan. Ca-
ronelin satamassa niinkään ta-
kavarikoitiin saksalainen höyry-
laiva Nitokris. Chile on vielä
puoleuttomana.

Takavarikoiduista laivoista
Memphis oli 7,074 tonnin, Nito-
kris 6,150 tonnin ja Westfalen
5,122 tonnin kantoinen.

Kongressilla anotaan varoja varojen inflanssan vas- tustamiseen.

Washington, D. C., 28 p.
syysk. — Senaattori Weeks on
esittänyt senaattissa, että yleis-
sen terveydenhoitoon hallitus-
selle myönnettäisiin miljoonan
dollarin määräraha käytettäväksi
nykyisin liikkeellä olevien kul-
lautusten vastustamiseen. Ehd-
otus jätettiin varojen myönn-
tysvaliokunnalle. Ehdotus on
päättetty käsitellä viipymättä.

Seattlen laivanrakentajat pää- ttäneet pitää vapaata lau- vantain iltapäivän.

Seattle, 28 p. syysk. — Seatt-
len metallityöläisten unionien
keskusevosto on ilmoittanut,
että laivatelakoidella työ-kentele-
vät metallityöläiset ovat päättäneet
lakata lauantaina puolen-
päivän aikaan töistä, pitien
lauantain iltapäivän vapaana.
Äänestyksen otti osaa 30,000
työläistä. Metallityöläisten kes-
kusevosto asettaa syyn, jos
tämän johdosta syntyy rettelöi-
tä. Macyn sovittelukomitean
kontrolli, koska komitea on vii-
tittänyt työ- ja paikkasuhteit-
ten tarkistuspäätöksiin, minkä
piti astua voimaan syyskuun 2
päivänä.

Mellakointi Strasburgissa.

Bern, syysk. 28 p. — Äsket-
tän Strasburgissa tapahtuneet
mellakat olivat sangen vakavaa
laatua, kerrotaan tänne saapu-
neissa tiedonannoissa. Sotajou-
kot ovat ottaneet kaupungin kä-
siinsä ja asettaneet kuularuksia
ja tuomiokirkon torille. Arvioi-
daan mellakoiden aikana tuho-
nui omaisuutta useiden miljo-
nain kruunujen arvosta. Asema
kaupungissa sanotaan kuitenkin
jälleen olevan rauhallinen.

Itävallan merisotilaat kapinoi- neet.

Roma, syysk. 28 p. — Tänne
tiedotetaan, että Itävallan lai-

The circulation of the
Toveri is greater than
the combined circulation
of all other newspapers
printed in Astoria.

Wilson puhu- nut rauhan- ehdoista

(True translation filed with the Postmaster
at Astoria, Ore., Sept. 28, 1918, as required
by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

New York, syysk. 28 p. —
"Rauhan hintana on puolueeton
oikeus kansoille ja sen saavutta-
miseksi välttämätön laitos on
kansojen liitto, joka on perus-
tettava, ei ennen eikä jälkeen,
vaan juuri rauhankonferenssis-
sa, ja Saksan, tuon liiton yhtei-
nä jäsenenä, on puhdistettava
maameensa, ei rauhankonferens-
sissa, vaan sen jälkeen tapahtu-
villa teoilla."

Tällaisen vastauksen antoi
presidentti Wilson, puhuessaan
eilen illalla täällä kuulijakun-
nalle, joka oli kokoonpantu neljän-
nen vaapaslainan hyväksi työ-
kentelijoistä, keskusvaltojen val-
tiomiesten rauhanpuheisiin, vaika
hän ei nimenomaan viitan-
nutkaan vihollismaiden johtajien